

Kalotaszeg Reménye

„Várván a mi boldog reménységünket, a mi nagy Istenünk és üdvözítőnk, Jézus Krisztus dicsőségének megjelenését.” (Titusz 2:13)

9. szám, 2016. november

Keresztény szellemiségű, ingyenes havilap

Kalotaszentkirály ősszel

Figyelő

Hova tűnnek a kalotaszegi iskolák?

Gondolkozzunk el egy kissé... Miért van egyre kevesebb iskola Kalotaszegen? A válasz egyszerűnek tűnik: mert nincs elég gyerek. De miért nincsenek gyerekek? Hát mert nincsenek már fiatalok, inkább csak az idősek maradtak itt. De miért nincsenek fiatalok? Hát ez is világos: mert elmentek, hiszen nincs miből megélni. De miért nincs miből megélni?

(folytatás a 2. oldalon)

Egészségünk:

A víz mint az egészség forrása

Bevezető

A minket körülvevő növényvilág az, amely a számunkra létfontosságú oxigént szolgáltatja. A belélegzett oxigéntől függ légzésünk üteme, meghatározza a vérnyomásunkat, a sejtlegzést, az öregedést, azaz tulajdonképpen minden folyamatot, amihez energia társul.

Fogalmazhatnánk akár úgy is, hogy a növényzet és ezáltal az oxigén nagy hatással van a *belső környe-*

zetünkre, másrészt a homeosztázis képességére, amely a maga során egy "tökéletlen" mechanizmust jelent.

(folytatás a 18. oldalon)

Figyelő

Hova tűnnek a kalotaszegi iskolák?

Azért, mert munkahelyek nincsenek, a mezőgazdasági termékeket pedig nem lehet értékesíteni...

Érdekes... és ez mindig így volt? Jaj, dehogy, valamiért az utóbbi időben kezdett nagyon így lenni...

A tejminta

Ezelőtt kb. tíz-tizenöt évvel történt, amikor a mi megyénkben levő fő tejbegyűjtő és feldolgozó vállalatot, a *Napolact*-ot – országunk más vidékein található több, hasonló céggel együtt – átvette a *Friesland* holland óriásvállalat.¹ A tejet már akkor is banikért beszállító györgyfalvi gazdák érezték, hogy itt valami lesz. És lett is. Egy napon az új vezetőség részéről a faluba ki-

¹ Jelenleg a *FrieslandCampina* néven szerepel (A *Friesland* és a *Campina* holland cégek összeolvadása révén)

Tartalom

Kalotaszeg reménye

2016/ 9. szám, november

Figyelő	1
Imasarak.....	9
Tízparancsolat (9)	10
Utam Istennel.....	15
Egészségünk	18
A hónap receptje	21
A Biblia válaszol.....	21
Kalotaszegi Istenes vers	23
Nyerő kérdés	24

Finn tejszállító kamion

küldött szakértők mintákat vettek a tejből, és nemsokára meg is érkezett a laboratóriumi válasz: a tej szennyezett, tehát elfogadhatatlan. És ezzel a györgyfalvi „csarnok” bezárt... Érdekes, gondoltam, a feleki dombon levő, Györgyfalva feletti hatalmas, sokszor szinte hegyi illatú friss szél által borzolt dús legelő, ahova semmiféle gyár- vagy autófüst sem ér el, a csorgókból a vályúkba ömlő kristálytisza vízzel együtt számomra az egyik legkevésbé szennyezett helynek tűnt...

De hamarosan erre a sorsra jutottak Méra és Vista is, a Kolozsvárt hagyományosan sok tejjel és tejtermékkel ellátó falvak, végül a megye szinte minden falvával együtt, beleértve a hegyi településeket is, amelyek addig a legtisztább „bio”-minőségű, havasi legelőkről származó tejet nyújtották.

Feltevődött bennem a kérdés: jó, de akkor honnan származik a zacskókba, dobozokba kerülő, no meg a sajtfélékhez, joghurtokhoz szükséges napi sok ezer liter tej?² Elbeszélgetve erről az emberekkel imitt-amott, valaki azt mondta:

² Országos viszonylatban pedig napi sok millió liter.

- A kisbácsi gyárhoz minden hajnalban hatalmas tartálykocsik érkeznek Magyarország felől, ám a tej valójában Hollandiából meg Dániából származik.

Ezekben a tartályokban állítólag 1:6-hoz arányban besűrített tejet

szállítanak (azaz, 6000 litert 1000 literre párolnak le), és itt újra felhigítják, hozzávegyítve a többi, az illető tejtermék előállításához szükséges, megfelelő hozzávalót.

Ugyanakkor ebben az időben jelent meg a *Napolact* tejtermékein a cinikus reklámmondat: „Erdély szívéből származó tej: ez a mi titkunk!”³

A Napolact tej jelenlegi doboza

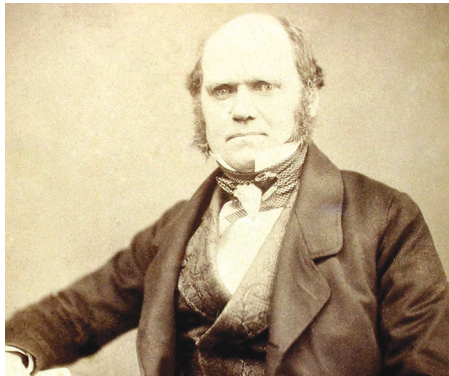
Ezen a nyáron is Erdély leg-szívében járva az Erdélyi-szigethegységben –, elszorult szívvel láthattuk a még itt-ott legelésző néhány mar-

³ Azaz: „Lapte din inima Ardealului: acesta e secretul nostru!”

hát... Vendéglátó asszonyunktól meg is kérdeztem: mit lesz a kifejt tejjel? „Hát odaöntjük a disznóknak... mi mást is tehetnének vele?” – válaszolta elfelhősödött arccal.

John D. Rockefeller (1839-1937)

A XIX. század e szegénysorból felkapaszkodott, briliáns elméjű, ám gátlástalan üzletemberének köszönhetjük ma a *szociál-darwinizmus* fogalmát. Mit is jelent ez?

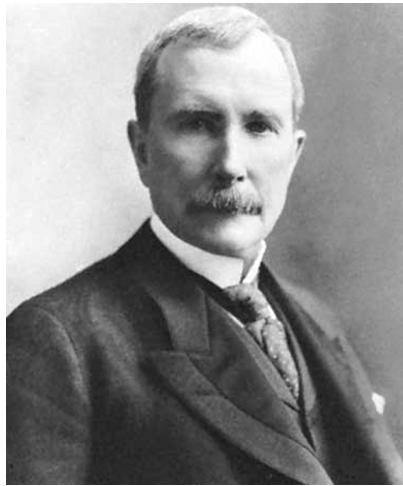

Charles Darwin (1809-1882)

Mint tudjuk, *Charles Darwin* (1809-1882) alkotta meg (jobban mondva: találta ki) akkoriban a fajok eredetére vonatkozó elméletét, amely szerint a földi élet az alacsonyabb rendű fajoktól a magasabb rendűek felé fejlődik (pl. hosszú évmilliók alatt az egysejtű lényből hal, majd hüllő, később emlős, azután majomféle, végül pedig ember lesz), mely fejlődés mozgatórugója a természetes szelekció (kiválasztás) törvénye. Azaz: *a dzsungel törvénye*, amely szerint az állandó, kíméletlen, létért folytatott küzdelemben *a legerősebb marad életben...*

Rockefeller ugyanezen elvet ültette gyakorlatba gazdasági területen. Apja, William szélhámos vándorkereskedő volt, aki sokat utazott, és feleségén kívül még legalább két nővel folytatott tartós viszonyt. Gyermeküket is saját esze szerint oktatta: „Ott verem át fiaimat, ahol csak tudom. Azt akarom, hogy agyafúrtak legyenek.”⁴

⁴ Grant Segall: *Anointed With Oil*, 15-16 oldal. Forrás: *Wikipédia*.

John D. Rockefeller

A fiatal John könyvelő lett, majd több üzlettársával az akkor induló kőolajüzletbe fogott. 1870-ben alapította meg a Standard Oil kőolajtársaságot, amely tíz éven belül az Egyesült Államok kőolaj finomításának a 90 százalékát bonyolította le, azt tűzve ki célul, hogy az egész világot magába foglaló kőolaj monopóliumot építsen ki.

szállítási és kereskedelmi megállapodásokat kötött, a konkurenciát bojkottálta. Olyan kis – számára is veszteséges – áron tartotta a termékeket, hogy a többi cég már nem bírta: ekkor csődbe jutottak, majd ő felvásárolta őket. Kedvenc módszere volt a kiszemelt cégtulajdonosoknak egy baráti társalgás közepette bemutatni a sikereit, majd tisztességes vételárat ajánlott fel cégük bekebelezésére. Ha ezek nem akartak belemenni, akkor tönkretette őket.

Rengetegen gyűlölték és fenyegették, ám ő rendíthetetlen maradt. Ő volt a modern idők leggazdagabb embere; akkori vagyona a 2016-os árfolyamra átszámítva 336 milliárd dollárt tenne ki.

Ötven éves korára megbetegedett: haja kihullt, gyomra alig működött. Ötvenhat évesen visszavonult az üzleti életből, és egyre többet kezdett foglalkozni jótékonyssággal. Rengeteg pénzt adott kutatási, okta-

A J.D. Rockefeller fia által, 1930-39 között építtetett, 19 felhőkarcolóból álló épületegyüttes, a Rockefeller Center

Milyen módszerekkel dolgozott? Saját bevallása szerint, „A nagy üzlet növekedése csupán a legerősebb túlélését jelenti.”⁵ Ennek megfelelően minden lehetséges versenytársát felvásárolta vagy tönkretette. Titkos

⁵ „The growth of a large business is merely a survival of the fittest.” Duane P. Schultz: *A History of Modern Psychology*, 128. oldal. Forrás: *Wikipédia*.

tási célokra, ő teremtette meg a ma is működő Rockefeller Alapítványt.

Üzletét társai és fia folytatták. Módszereiből sajnos azóta is sokat tanult számos üzletember, és mára már az, amit a józan ész tisztességtelen lépésnek tartana, az üzleti életben megszokottá vált.

Térjünk most vissza a mi dolgainkhoz!

Kisbács határában

A gizgazok országa

Először is tegyük fel a kérdést: tisztességesnek mondható-e, hogy az itteni termelőtől a lassan mindent uraló nagy üzlethálózatok nem veszik át az árut – legyen az zöldség, gyümölcs, tej, hús, burgonya, búza, kukorica –, míg hetedhét országból persze ideszállítják...? És ezen kívül: hogyan éri ez meg nekik?

A holland és dán gazdák például az átvett tej literéért egy euró körüli azonnali juttatást kapnak bankszámlájukra, hogy azután a tej idekerülve, sokszor ugyancsak egy euróért vagy az alatt kerüljön a polcra. Gondoljunk csak bele! A majdnem kétezer kilométeres szállítással, a kezeléssel, pasztörözéssel, dobozolással, ÁFÁ-val⁶, és kereskedelmi százalékkal együtt legalább két-három eurót kellene kérniük érte!⁷ Ki állja a veszteséget?

Dán tejfarm

6 ÁFA: *Áruforgalmi adó*, azaz románul TVA.
7 A tejen kívül számos más termékkel is ezt teszik, mint pl. az anyyira létfontosságú liszttel és gabonával.

A válasz az európai támogatási rendszerekben rejlik: egyes zónákat és termelőket – egyelőre – akár kilencven százaléig is támogatnak, hogy a mesterségesen olcsóvá tett termékeikkel a tönkreteendő célzónát – jelen esetben minket – termelési erő szempontjából megsemmisíthes-

sék... John D. Rockefeller jól bevált módszerével.

Igen, ma már a háborúkat mi felénk nem tankokkal és géppuskákkal harcolják, hanem sokkal elegánsabb, ám nem kevésbé hatékony módszerekkel.

2011-ben rövid ideig Észak-Németországban dolgoztam egy farmon. Házigazdám elmondta, hogy a szántóterület hektárja náluk, a gyéren lakott vidéki területen már akkor elérte a 40.000 eurót. Minden terményt – sárgarépat, burgonyát, hagymát, búzát, rozst, cukorrépat, stb. – azonnal a néhány kilométerre levő Aldi hálózat nagyüzlete, avagy más kereskedők vásároltak fel. Nálunk meg sokszor török murók, spanyol paradicsom, egyiptomi (!) burgonya, kínai fokhagyma meg egyebek díszelnek a polcokon, míg a saját termésünket saját magunk felé sem tudjuk értékesíteni, és mesterségesen elértéktelenített földjeink lassan mind gazban állnak...

Jelenleg a Györgyfalvi negyed végében kezdődő, és a Szoportelepig

tartó, a *hóstátiak*⁸ által évszázadok óta zöldségtermesztésre használt földeken is majdnem csak gizgaz terem – mint ahogy falvaink határának kilencven százalékában is láthatjuk. A hóstátiak leállítását még két törvény segítette elő: már nem lehet hatékonyan büntetni a mezőgazdasági földekről tolvajkodókat – ami ideig-óráig nagyon jól jött egy bizonyos rétegnek – másrészt pedig városon belüli aszfaltos úton tilos lett lovas fogatokkal áthajtani – pl. a Bulgária-telepről a városszéli földekre – a romániai traktorgyárat pedig hogy-hogy nem, már a kilencvenes években bezárták...

Másik: ha a borját szeretné valaki levágni, és a húsát értékesíteni, nem szabad – csak vágóhídon. Jó. Aprópó: hol is van a legközelebbi vágóhíd...?

Német tejfarm

8 A régi magyar *hóstát* szavunkat a német *Hochstadt* – *Felsőváros*, avagy *Hofstadt* – *udvarház, külváros* szavakból eredeztetik. A történelmi Magyarország területén a városok kőfalain kívüli majorokat, lakott részeket nevezték így, ahol a város lakosságát friss terményekkel ellátó, magukat földészeknek, de városi polgároknak is tartó *hóstátiak* laktak. A kolozsvári hóstátiakról már a XVI. századtól említés esik. Alföldi hajdúk, de kalotaszegi és mezőségi emberek is telepedtek mind a városba, mind aköré. A hóstátiak gazdag hagyománnyal bíró, nagyon szorgalmas, összetartó közösség voltak, melyet mind a kommunista rezsim embertelenségei, mind a mostani igazságtalan gazdasági rendszer a létében sújtott és sújt.

Hát az, kérem szépen Besztercén, vagy ha jobban megfelel, Temesvárott... Ja? És mi van a kolozsvárral? Az állítólag nem volt európai nivójú, és így gyorsan ki kellett radirozni a Szamospartról... (De hát, amíg évtizedeken át a régi „arany-korszakban” a hús túlnyomó részét elvitte az ugyancsak nyugati export, addig megfelelt?) És még ezen kívül jönnek a nagytermelőket, nagyfarmokat támogató törvények, míg a kistermelők, és a tradicionális falvak világa lassan eltűnik.

Az autoimmun betegségekben az ember saját immunrendszere dolgozik a szervezete ellen, megsemmisítve azt: nálunk pedig a mindenkori vezetők, akikbe a kiszolgáltatott választói tömegek a reményüket helyezik, fondorlatos módon évtizedek óta a saját népüket teszik tönkre, sötét érdekeket kiszolgálva⁹ – gazdaságilag és nem csak.

De vajon csupán gazdasági érdek húzódik a háttérben?

Az Isteni terv – és az ellen-terv

2016 volt az első év, amikor a jelentések szerint a világ hétmilliárdos lakosságának már több mint fele városlakóvá vált. A fejlett országok lakossága egyre inkább a városokba költözik, de jelenleg a harmadik világ¹⁰ sokmillió nagyvárosai és azoknak külvárosai is megszámlálhatatlan tömegeket szívnak be, amelyek az egyre lehetetlenebbé váló vidéki élet nyomora elől menekülnek – egy másik fajta nyomorba.

De milyen volt a kezdeti terv?

Isten összeleinket, Ádámot és Évát nem tömbházba, de még kül-

9 Itt valószínűleg az országunk teljes nyersanyag- és termelőbázisának – termőföldek, erdők, bányák, altalajkincsek és víz, a még működő gyárakkal együtt – külföldi monopóliumok kezébe való juttatására megy ki a játék.

10 Harmadik világ: az ötvenes évektől használatos kifejezés. Az „első két világ” a hidegháború két szembenálló, kapitalista és szocialista blokkját jelentette, a harmadik pedig Ázsia, Afrika és Latin Amerika többi országát, de főleg a szegényeket. Ma a kifejezést főleg a nem-európai vagy észak-amerikai, fejlődő országokra használják.

Mexikóváros: Földünk 6. legnagyobb városa (23 millió lakos)

városi, zsebrendő-parcellás családi házba sem helyezte, hanem egy gyönyörű kertbe (ma inkább gyümölcsfákkal teleszórt parkerdőnek neveznék), hogy *műveljék és őrizzék azt*.¹¹ Innen látjuk, hogy Teremtőnk kezdetétől fogva nem a mesterséges környezetet, hanem a Természetben zajló, természetes életmódot, és a legszebb környezetben végzett munkát szánta az embernek és felnövekvő gyermekeinek.¹²

Kain testvére, Ábel megölését követően *Nód földjére*¹³ menekült. Itt sok évig élhetett egyedül, míg valószínűleg szülei következő fiá-

11 1 Mózes 2:15.

12 Például 1947-ben még az erdélyi magyarság kilencven százaléka falun élt, és az akkor még sokkal kisebb méretű városok lakói is jórészt kertet, gyümölcsöst, szőlőt birtokoltak.

13 *Nód* héberül menekülést jelent.

nak, Séthnek valamelyik lánya utána ment.¹⁴ Kain, aki bűne miatt a magasorán is állandóan megtorlástól rettegett,¹⁵ volt az első városépítő (a város kezdetben, napjainktól eltérően, fallal kerített települést jelölt). Elsőszülött fiáról *Hánókh*nak nevezték el azt – ez volt tehát világtörténelmünk első városa.

Az Özönvizet követően elszaporodó emberek is újból városokat kezdtek építeni: Noé egyik, Khám

14 Mivel Isten úgy döntött, hogy egy emberpárból fog felszaporodni a Föld lakossága, kezdetben testvérek, majd mindjárt a második nemzedékben unokatestvérek, a következőkben pedig egyre távolabbi rokonok házasodtak. Az Úr később megtiltotta a további, immár értelmét veszített testvérházasságot.

15 „Íme, elűzöl ma engem e földnek színeről (...), bujdosó és vándorló leszek a földön, és akkor akárki talál reám, megöl engemet.” (1 Mózes 4:14).

Kiskapus megragadó szépségű völgye

Múlt volt – jövő lesz? Szucsági régi kapu

ágáról származó dédunokája, Nimród, a „hatalmas vadász”¹⁶ építette Bábelt, Ereket, Akkádót, és Kalnét a Sineár földjén¹⁷ (a mai Irak területén), és uralkodni próbált a még egységes nyelvet beszélő emberiségen. Isten ezt megakadályozandó, Bábel készülő, hatalmas tornyánál új nyelveket ültetett a nagy családok elméjébe, és ezek a beszélt nyelvek szerint kénytelenek voltak szétszóródnia...

A jelenlegi globalizációs folyamatban, a háttérben levő „hatalmas vadászok” újból egyesíteni akarják az emberiséget. Kiszakítva Isten teremtményeit az Általa megáldott földből és évszázados természetes környezetükből, azok a nagyvárosokban a gazdaság állandó hullámzásainak lesznek kitéve. Elveszítve függetlenségüket, a gyökértelen tömegek végül teljesen kiszolgáltatottakká válnak az élelmet, vizet és energiát birtokoló kegyetlen monopóliumokkal szemben, hogy végül az említett szervezetek mögött álló Sátán, egy őt szolgáló, rendkívül gonosz politikai hatalom által végrehajthassa utolsó, a Jézus visszatérését megelőző tervét:

¹⁶ 1 Mózes 10:9.

¹⁷ 1 Mózes 10:10.

„És adaték néki, hogy a fenevad képébe lelket adjon (...), és azt mívelje, hogy mindazok, akik nem imádják a fenevad képét, megölessenek. Azt is teszi mindenkivel, kicsinyekkel és nagyokkal (...), hogy az ő jobb kezükre vagy homlokukra bélyeget tegyenek, és hogy senki se vehessen, se el ne adhasson semmit, hanem csak akin a fenevad bélyege van, vagy neve, vagy nevének száma” (Jelenések 13:15-17).

Ha az Úr lehetővé teszi, egy érdekesítő, izgalmas tanulmány áll előttünk a következő lapszámokban, amelyben felfedezhetjük Istennek az utolsó, előttünk álló időkre szóló, mindannyiunk számára életfontosságú figyelmeztetéseit, a Jelenések könyve „rejtjeles üzeneteinek” imádságos lelkülettel való megfejtése révén.

Addig is, lássuk mi a teendőnk!

Kossuth Lajosék védegylete

A XIX. század első felében Magyarországon a Habsburgok uralma alatt számos területen elmaradottság és szegénység honolt. A behozott külföldi árura a magyarok nagyon kicsi, míg az innen kivitt magyar termékekre az osztrákok sokkal nagyobb védővámot szabhattak, és a bécsi udvar sok más eszközzel is

igyekezett az önálló magyar ipar és kereskedelmi vámterület megszületését akadályozni.

Ezen kívül ott volt a valódi vásárlóerővel rendelkező polgárság és a nemesség akkori divatja, mely szerint csak a külföldi (párizsi, bécsi, stb.) áru az igazi, legyen szó lábbeliről, szövetről, ruházatról, háztartási cikkekről, és egyébektől. Ekképpen a magyar iparosok és a magyar termékek előnytelen helyzetben voltak.

Kossuth Lajos és reformellenzékhez tartozó társai – az őket figyelő bécsi udvarral együtt – tudták, hogy egy gazdaságilag gyenge ország mindig kiszolgáltatott marad.

Íme, Kossuth szavai az 1842-ben írott, *Státuszgazdasági Vizsgálódás* című cikkében:

„...Egyes embernek szüksége van az erősb elleni ótalomra, s csak ép ezáltal lesz szabaddá; ép úgy a gyöngébb – azaz nemzetgazdasági szempontból szólva – fejletlenebb nemzeteknek is ótalomra van az erősb ellen szüksége, különben közöttük az úgynevezett kereskedési szabadság oly forma lesz, minő van a boroshordó s a pincér között, ki azt szabadon csapra üti.”¹⁸

Kossuth Lajos (1802-1894)

Mindezek fényében, 1844 októberében a magyar országgyűlésen határozatot hoztak a *Védegylet* megalapításáról. Ennek keretében a pol-

¹⁸ Forrás: Wikipédia.

gárság és nemesség köréből való tagok *becsületszóra* kötelezték magukat, hogy hat éven át, azaz 1850 októberéig csak magyar mesteremberrel dolgoztatnak, és nem vesznek külföldi árut olyan termékből, amelyből hazait is lehet kapni. Az új egylet elnökévé *Batthyány Kázmért*, igazgatójává pedig Kossuth Lajost választották.

E határozatot nagy lelkesedés követte. Már a következő, 1845. évben 95 új ipartelep létesült, ugyanezen év áprilisában pedig megalakult a Gyáralapító Részvénytársaság, egymillió pengő alaptőkével.

Ugyanakkor rögtön elindult az ellentevékenység: Metternich osztrák kancellár felségárulásnak minősítette az Egyletet, és miután lemondott az erőszak alkalmazásáról, úgy döntött, hogy a bécsi kormányzat részéről mindenféle adminisztratív lépéssel fogják akadályozni működését. Ezen kívül a magyar vezetők közötti egyet-nem-értés, a két nagy – liberális és konzervatív – tábor közötti ellentétek, no meg a kereskedők ravaszágai, akik például a külföldi termékeket is hazai címkével látták el, lassan lefékeztek a mozgalmat, míg végül Kossuth Lajos is lemondott tiszteről 1846-ban. Az 1848-49-es szabadságharc leverését követően pedig Bécs hivatalosan is megszüntette a Védegyletet.

Batthyány Kázmér (1807-1854)

Klemens von Metternich
osztrák kancellár (1773-1859)

Mit tanulunk e történelmi leckéből?

„Hogy mindnyájan egyek legyének”

Urunk, Jézus Krisztus, a nagy főpapi imájában az őt követők egységéért könyörög Atyjához:

„Hogy mindnyájan egyek legyének: amint te én bennem, Atyám, és én te benned, hogy **ők is egyek legyének mibennünk**: hogy elhiggye a világ, hogy te küldtél engem. (...) Én öbennök, és te én bennem: hogy tökéletesen egygy legyének, és hogy megismerje a világ, hogy te küldtél engem, és szeretted őket, amiként engem szeretted!” (János 17:21-23).

A szegénység, nyomor, kizsákmányolás és elnyomás sosem Isten műve. Sátán támadásainak esnek áldozatul mindazok, akik nem döbbsenek rá a Krisztusban és az Atyában való egység szükségességére. A Római Birodalom császárai a „*Divide et impera*” – azaz, „*Oszd meg és uralkodj*” – elve alapján tartottak igájukban számtalan nemzetet. Éppen úgy, ahogyan a szeretetben való egység isteni elv, úgy a széthúzás, pártoskodás és gyűlölködés Sátán akaratának megvalósítása.

A Szentlélek erőteljes kiáradásában részesült első gyülekezetről ezt olvassuk:

„A hívők sokaságának pedig **szíve-lelke egy vala**, és senki semmilyen marháját nem mondá magáénak, hanem mindenök köz vala. (...) szükölködő sem vala öközöttök senki” (Apostolok Cselekedetei 4:32,34).

Ó, ha ez megvalósulna közöttünk...! Ha ez létrejönne Kalotaszegen, sőt, egész népünk körében!

De ehhez az egységhez csak egyetlen út vezet: önmagunk Krisztusnak való feltétlen átadása, és az ő hűséges tanítványává válásnak útja. Ekkor Ő lesz a fő, mi pedig szent testének, az Anyaszentegyháznak élő, növekedő és együtt munkálkodó tagjai:

„...az igazságot követvén szeretetben, mindenestől fogva nevedkjünk Abban, aki a fej, a Krisztusban, Akiből az egész test, szép renddel egyberaktván és egybeszerkesztetvén az Ő segedelmének minden kapcsaival, minden egyes tagnak mértéke szerint való munkássággal teljesíti a testnek nevedkését a maga fölépítésére szeretetben” (Efézus 4:15-16).

És egy másik fontos lge:

„Ha pedig szorgalmasan hallgatsz az Úrnak, a te Istenednek szavára, és megtartod és teljesíted minden Ő parancsolatát, (...) Áldást parancsol melléd az Úr a te csüreidben, és mindenben, amire ráteszed kezedet; és megáld téged az Úr azon a földön, melyet az Úr, a te Istened ád néked. (...) És fejjé tesz té-

Jézus Urunk értünk imádkozik

A szerető nagycsalád Isten ajándéka

ged az Úr, és nem farkká, és mindinkább feljebbvaló leszesz és nem alábbvaló, ha hallgatsz az Úrnak, a te Istenednek parancsolataira...” (5 Mózes 28:1,8,13).

Ez pedig csak tőlem, tőled, és mindannyiunktól függ. A következőkben pedig néhány gyakorlati lépést javasolnék.

Először is...

A természetes, vidéki környezetben gazdálkodó, istenfélő és gyermekszerető család jelenti Kalotaszeg megmaradásának, ugyanakkor boldogságának útját. A fogyasztói, anyagi javakat és élvezeteket hajhászó, önzésre nevelő és valódi, mély kapcsolatokat mellőző társadalom a testi-lelki megfogyatkozást, és végül a teljes kihalást eredményezi.

Ha az anyát munkahelye napi tíz-tizenkét órára elszólítja családjától, hogyan teljesíthetné még híven háztartási teendőit és anyai szerepét? Ha a lányok és asszonyok előtt már nem vonzó a gyermekáldás – tehernek fogván fel azt – akkor nem csoda, hogy iskoláink bezárnak, és a falvak utcáin a gyermekkacaj helyett csend honol.

A 127. Zsoltárban ezt olvassuk: „Ímé, az Úrnak öröksége a fiak; az anyaméh gyümölcse: jutalom” (3. vers).

Ma talán már nem is használják a *gyermekáldás* szót – helyette a *terhesség* fogalma vált divatossá, sajnos legtöbbször a „nemkívánt” jelzővel, mint valami, amitől a szabados életű,

élvhajhász világ szabadulni akar...

Az igazi férfi-nő közötti szerelem maga után vonja a születendő gyermek iránti vágyat is. Mennyire boldog lehetne ma is az a „régimódi” család, ahol Krisztus a központ, az otthon

nából nem hiányzó anya és a szerető apa pedig minél több gyereket vállalnak, és a férj becsületes fizetéséből, valamint az egész család által gondozott háztáji gazdaságból – a modern kor számos hiábavalóságát mellőzve – csendes nyugalomban élnek!

Mit is tehetnénk hát Kalotaszegért, és önmagunkért? Hogyan telhetnének meg újból a kalotaszegi iskolák? Íme, további három ötlet:

A Hármás Út

1). Minél több terméket meg kellene otthon termelnünk vagy előállítanunk magunknak, a lehető legjobban lecsökkentve a kiadandó pénz mennyiségét. Szó lehet itt a házilag megsütött kenyérről, saját kertünk termékeiről, gazdaságunkból szár-

mazó tojásról, tejről, de az otthon megvarrt ruhákról is. Ez a vidéken lakó embereknél természetesnek tűnne, újabban azonban egyre gyakoribb, hogy mindkét szülő napestig „a pénz után szalad”, és mivel már nem marad idő és erő sokszor még a főzésre sem, – hát még téli eltevésekre, sütemény készítésére meg háztáji gazdálkodásra –, a megszerzett pénzt végül a kereskedelemben felkínált, kétes minőségű, drága, és számos többé-kevésbé ártalmas adalékanyagot tartalmazó termékekre költik.

A házi- és háztáji munkákat együtt végző szülők és – a sok esetben Kolozsvárra való, naponkénti ferasztó ingázástól mentesült, saját falujuk iskolájába járó – gyermekek a legösszeforrtabb csapatot alkothatják, mely tapasztalat kimondhatatlan értékű lesz a gyermekek későbbi boldogulása érdekében.

Ugyanakkor, ne feledkezzünk meg a saját vízről, tűzfáról sem: a víz egyre drágább lesz, ezért a kutakat használni és karbantartani kellene. Másrészt, anyaországi példára, majdnem mindenki fásíthatná a határban levő földjeinek egy részét – gondoskodva ezáltal a jövőben egyre dráguló tűzifa ingyenes forrásáról.

2). Második lépésként javasolnám a különböző cégek Kalotaszegen való beindítását a vállalkozó

Dolgozzunk együtt gyermekeinkkel!

szelleműek által. Figyeljük meg a mákói táskavarró céget! Kb. hetven személynek biztosítva fizetést ott helyben, az óvodában is majdnem húsz gyerek van...

Svájcban és más nyugati országokban, meg a magyarországi Dunántúlon is természetes, hogy vidéki környezetben kis műhelyek, varrodák, sütödék, tervező irodák működjenek. Minek bejárni Kolozsvárra, ahol a bérlemények és minden más drágábbak, amikor itt is annyi mindent meg lehet valósítani!

3). Harmadsorban pedig, ha már pénzt adunk ki, próbáljuk meg a lehető legtöbb terméket más kalotaszegiektől megvenni, és ugyanígy a szolgáltatásokat is velük végeztetni – természetesen, ha a minőség és az ár is korrekt. Mit jelentene ez? Nem mindenki süthet kenyeret – de lehet, hogy a komaasszony sütné – vegyük át tőle! Nem mindenki tart tehenet, baromfit, vagy foglalkozik melegházzal – de van, aki erre áll rá.

Ott vannak még a varrónők, szabók, asztalosok, bőrcserzők, cipészek, autószerelők, lakatosok, esztergályosok és mindenféle, sajnos eltűnőben levő mesterember: miért nem varrathatnánk ruháinkat, vagy készíthetnénk bútorainkat és egyéb kívánt termékeket ezen mes-

teremberek révén, egyúttal a fiatal nemzedéket is kiképezve e szakmákban? És a lista folytatódhat: gyakorlatilag a kereskedelemben kapható cikkek nagy részét – a gépkocsikon, elektronikai eszközökön és a déli gyümölcsökön kívül – elő lehetne

állítani Kalotaszegen, számos kalotaszeginek adva munkát, és visszavonva még az elköltözötteket is.

De ennek hatékonyabb véghezviteléhez, és nagyobb közös vállalkozásokhoz – mint pl. egy tejbegyűjtő és -feldolgozó egység – összefogás kellene, egy valódi kalotaszegi önellátó egyesület, a melynek – a mennyek országában való örök együttlakoásra készülő – tagjai között nem uralkodhatna el a viszály, torzalkodás vagy irigység, hanem csak: minden és mindenkiben a Krisztus.

A zsoboki gyermekotthon és a hozzá tartozó malom és pékség 47 személynek biztosít munkahelyet.

„És felöltöztették amaz új embert, melynek újulása van Annak ábrázátja szerint való ismeretre, Aki teremtette azt: ahol nincs többé görög és zsidó, idegen, scithiai, szolga, szabad, hanem minden és mindenkiben Krisztus” (Kolossé 3:10-11).

„A bölcsességnek kezdete az Úrnak félelme, és a Szentnek ismerete az eszesség” (Példabeszédek 9:10).

„...legyetek azért okosak, mint a kígyók, és szelídek, mint a galambok” (Máté 10:16).

Jancsó Erik, Szászfenes

**Ima-
sarok**

„Ha valaki én utánam akar jöni, tagadja meg magát és vegye fel az ő keresztyét minden nap, és kövessen engem” (Lukács 9:23)

„Igen, Atyám, mert így volt kedves teelőtted” (Lukács 10:21)

- Imádkozunk mindazokért, akik nehéz betegségek terhét viselik: tudják elfogadni azt, amit Isten megengedett számukra, és tekintsenek az örök jutalomra.
- Imádkozunk a magányosokért: az Úr vigasztalja meg őket, és rendeljen melléjük, ha jónak látja, megfelelő társat.

A Tíz- parancsolat

(9. rész)

A nyolcadik parancsolat

„Ne lopj!” (2 Mózes 20:15)

A bélszín

'89 karácsonya volt, és kint mindenhol páncélcoskik, fel-alá vonuló emberek. Az üzletekben, honnan-honnan nem, addig csak kéz alatt kapható áruk jelentek meg. A '80-as évek alatt kialakult, ide-oda szimatoló stílusommal, más, feszült arcú és üres szatyrú emberekkel együtt besodródtam a központban levő Sora üzletház ABC-jébe. Körbe jártam a még mindig majdnem üres polcok között, majd sort vettem észre a hidegfelvágott pultnál. Beálltam, és amikor sorra kerültem, ráböktem a hűtőpultban levő füstölt-pácolt bélszínre:

- Abból kérek.

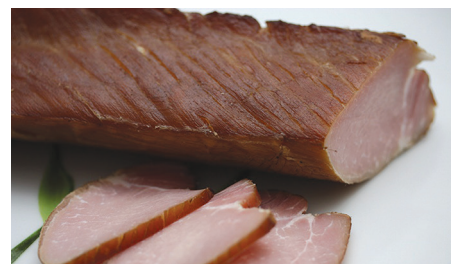
Nem volt éppen olcsó, de ilyesmit régen nem láttam. Egy papírba

csomagolt, kb. húszdekás darabbal a kosaramban, a kassza felé közeledtem. A kasszásnök és a kijáratnál őrködő alkalmazottak elfogódottan mosolyogtak a nagy nyüzsgés közepette, és láthatóan zavarban voltak a hirtelen rájuk szakadt szokatlan helyzet miatt. Észrevettem, hogy nem figyelnek igazán. Ekkor átvillant az agyamon: „Miért is fizetnék...?” Tudtam, hogy minden hiányt az alkalmazottaknak kell kipótolniuk, de rögtön megadtam magamnak a választ is: „Loptak ezek már eleget!”

Az egyik kasszánál levő sorhoz érve, közömbös arccal, lassan kifurakodtam az emberek mellett, mint olyan, aki végül nem vett semmit és szeretne már kijutni. Kértem a pult-féléhez, ahol mindenki a csomagjait rendezte – senki sem vett észre semmit. Eltettem a csomagot, és kísértéltem az üzletből.

A hűtőben sokáig ott állt a húsdarab. Habár rajongtam a húsokért – a majdnem egy kilós sült csirkét csak

úgy, egy ültömben meg tudtam enni („Csak legyen honnan!” – mondtuk nevetve az akkori nyomorúságban) – most valahogy mégsem volt rá étvágyam.

Füstölt bélszín

Csak néhány héttel azelőtt konfirmáltam (ha jól emlékszem, éppen december hatodikán, Mikuláskor), és még ma is látom a padokban ülő, néhány meghívott családtagot és barátot, majd a tiszteletes úr kedves arcát, amint az Úrvacsoraasztal előtt felteszi a hitemre irányuló kérdéseket, majd átnyújtja a szent jegyeket.

Emlékszünk még a Káté első kérdésére?

„**1. Kérdés:** *Mi a te egyetlenegy vigasztalásod életedben és halálodban?*”

Felelet: *Az, hogy mind testemmel, mind lelkemmel, életemben is, meg halálomban is nem a magamé vagyok, hanem az én hűséges Üdvözítőmnek, a Jézus Krisztusnak a tulajdona. Aki az Ő drága vérével minden bűnömért tökéletesen megfizetett. És engem az ördögnek minden hatalmából megszabadított. És úgy megőriz, hogy egyetlen hajszál sem eshetik le fejemről mennyei Atyám akarata nélkül. (...) És szív szerint hajlandóvá és készsége tesz arra, hogy ezután Őneki éljek.”¹*

„Hiszed-e? Vallod-e?” „Hiszem és vallom.” – visszhangzik most is fülemben a magasztos párbeszéd.

Gondoltunk-e arra, mit jelent az, hogy többé már nem a magunkéi vagyunk, hanem Azé, Aki drága vérén megváltott...? Isten türelmes szülő, és megvannak az üdvösségre vezető nevelési módszerei.

1 Heidelbergi Káté – A Református Keresztyén Egyház Hitvallása. Fordította Galambos Zoltán komáromi református lelkipásztor.

A Sora üzletház napjainkban

A háttér

Egy olyan országban és egymást követő rendszerekben születünk és élünk, amelyekben a lopás (a hazugsággal együtt), a lefizetés, a zsarolás, és a megvesztegetés egészen természetes, az állami hierarchia legnagyobbjaitól az orvosokon, polgármestereken át egészen a legkisebb kapusig vagy sofőrig (persze, tisztelet a kivételnek – és kevésbé annak, aki azért nem lop, mert nem lehet, vagy fél, hogy elfogják).

Több száz hektáros erdők, virágzó gyárok és közkasszába vándorolt milliók tűnnek el, és a híradók az éppen aktuális korrupciós botrányokról zengnek... Egyik napon színes bőrű kongói szomszédommal beszélgetve (érdekes módon, mind a Györgyfalvi negyedben, mind itt, Fenesen egymáshoz közel laktunk), többek között kijelentette:

- Kongó és Románia között az a különbség, hogy ott a főnökök mindent ellopnak, itt pedig még hagnak is valamit.

Eszembe jut egy érdekes történet egy misszionárius házaspárról, akik gyermekeikkel együtt a keleti tengerek egyik kannibálok lakta szigetére költöztek. Gyógyszereket, hasznos szerszámokat vittek nekik, és az Úr megőrizte őket az azonnali haláltól. A törzsfőnöktől parcellát kaptak, majd kertészkedni kezdtek. De amikor a termés beérett, a vendéglátók – férfiak és nők – eljöttek, leszedték és elvitték.

- Miért teszitek ezt? – kérdezte felháborodva a misszionárius.

- Miért ne? – felelték nevetve a bennszülöttek.

Valóban: miért ne?

Kezdetek

Mint említettem, a Györgyfalvi negyedben laktam gyermekkoromtól kezdve, évtizedeken át. Tömbházunk a negyed végében volt, a trolibuszok végállomásának közelében.

Csupán át kellett mennünk az útesten, és a kertek, mezők, szántóföldek birodalmába jutottunk. A barátaim között sajnos olyanok is akadtak

Hegyoldalnyi erdők tűnnek el

– sőt, a legjobb barátaimra gondolkok, akikkel, ha lehetett, sülve-főve együtt voltunk – akiknek a lopkodás az élet savát-borsát jelentette, a legvadabb csínyekkel együtt. Szüleim váltig figyelmeztettek, de hát ezzel én mit sem törődtem. Kedvenc szórakozásunk volt a Szopor-telep irányába, valamint az afeletti erdőben, a tavak körül meg a Tóköz – akkor még kertes házak szegélyezte – utcáin való barangolás, de eljutottunk Szamosfalváig, sőt Szamoszentmiklósig is. Ma már szégyenkezve gondolok a szorgalmas hóstátiak által

megtermelt zöldségek kihuzigálására, a gyümölcsfák megdézsmálására, kis csirkék, kacsák eltüntetésére. De nekem is megvolt a becsületesem: „Barátoktól, vagy házaktól sosem lopnék!” – jelentettem ki büszkén. Ezután következtek sorjában az üzletekből – csak úgy, a sport kedvéért – való lopkodások, a buszokon és a vonatokon megszokott „blattolás”, a katonaság ideje alatt „kitanult” becsületlen viselkedés...

Most visszatekintve, megértjük, hogy „ilyen volt a rendszer”: milyen eredménye is lehetett annak a ki-

A kolozsvári Tóköz vízpartja

facsarodott filozófiának, amely – a Biblia által leleplezett bűn helyett – a magánvagyonot tartotta minden társadalmi rossz gyökerének, és majdnem mindent közvagyonnak nyilvánított? Mindenki onnan „élt”, ahol dolgozott... Ehhez még adjuk hozzá a nagy vidéki tömegeknek a városok tömbház-negyedeibe való

Minden lopás – lopás?

Egy idős vidéki román nénivel beszélgettem régebben. Elmesélt egy esetet, amikor is a téesz (termelőszövetkezeti, vagy más néven kollektív) rendszerben, habár szorgalmasan dolgoztak, és jó volt a termés, a vezetők mégis mindent elhordtak előlük, és semmivel sem maradtak télire.

hazafutottak, és megfogadták, hogy soha, de soha többé nem tesznek ilyet...

- A borzalmas rémület, amelyet kiálltam: a legrosszabb volt egész életemben – mondta a néni.

Elgondolkodtam a dolgon, és eszembe ötlött a Gedeon esete: rejték helyen, az országot sáskahadként ellepő midjániak és más keleti népek elől eldugva csépel ki gabonáját.² Nagyjából ugyanez történt nálunk is: a szegény falusi emberek a saját elkobzott földjeiket dolgozták meg a saját kezükkel és a saját elrekvirált állataikkal, hogy a termés jó részét vagy egészét elvigye a nemzeti- és minden más érdek, no meg az export. Végül is a sajátodból kellett volna lopnod...?

Még jobban kilátszik e sátáni kelepce egy Észak-Koreából nagy nehezen megszökött, volt katonatiszt szavaiból, amelyeket egy, az Internetre feltett, jelenlegi észak-koreai állapotokról szóló cikkben olvastam:

- Feletteseink mindenféle megbízásokat adnak a tiszteknek, de a hozzávaló anyagokat nem adják meg. Ezeket valahogyan el kell lopni. Akár elfognak, akár a parancsot nem hajtod végre, mondván, hogy nincs mivel: mindkét esetben rettenetes büntetésre számíthatsz. Ezért állandó, rendkívüli szorongásban élünk...

A napjainkban is virágzó, borzalmas rezsím e foglyának végül nagy nehezen sikerült sok mérföldes tengeri kerülővel egy csónakon Dél-Koreába szökni, és én elgondolkodtam: tudjuk-e, mit mondunk, amikor manapság sokféle helyzetben Ceaușescut és rendszerét sirjuk vissza? A kivégzett elnök 1990 januárjától kezdve – legyalulva a falvakat, megszüntetve az üzleteket, a pénzt és minden magánvagyonot, megsemmisítve az egyházakat és minden kisebbségi jogot, azonkívül teljes

2 „Mert ha vetett Izrael, mindjárt ott termettek a Midiániták, az Amálekíták és a Napkeletnek fiai, és rájuk törtek. (...) és nem hagytak élésre valót Izraelben (... és Joás fia, Gedeon) éppen búzát csépel a pajtában, hogy megmentse a Midiániták orczája elől.” (Bírák 6:3,4,11)

Észak-Korea jelenlegi diktátora, Kim Dzsong Un

kényszerítését, ahol különösen a vakációkban, a poros játszótéren vagy a lépcsőházak előtt unatkozó gyerekek és fiatalok kert és gazdaság híján – a világ nagyvárosi gettóiban megszülető számtalan gyermek-milliókhoz hasonlóan – minden gyakorlati, nemesítő munka nélkül, tétlenségre kárhoztatva nőttek fel. Egy amerikai közmondás jut most eszembe, amelynek magyar fordítása kb. így hangzik: „A tétlen kezek – a Sátán örömtanyája.” Ma már azt mondanák erre, hogy szerencsére ott a tévé meg a számítógép, amely lefoglalja eléjük gyökerezett gyermekeinket. Szerencsére? Erről, ha az Úr megsegít, majd még beszélgetni fogunk.

Akkoriban, az évről-évre szűkülő hivatalos kereskedelmi kínálat miatt, mindent „szerezni” kellett... Így lassan zűrzavar alakult ki: már azt sem lehetett tudni, mire van jogod és mire nem.

„Sebaj, ezt jövőre nem hagyjuk anynyiban!” – gondolták barátnőjével, és így is tettek. Következő ősszel, amikor a (talán kukorica-) termés még a földeken volt, egy éjjel, zsákkal a kezükben, torkukban dobogó szívvel a mezőre indultak. Miközben a két asszony a dombon felfele kapaszkodott, a felhők mögül kibukkant a Hold. Ennek fényében nagyon közel, pontosan felettük a dombtetőn, mintha egy, az akkori, nyolcvanas években megszokott rendőrzárórt pillantottak volna meg – azaz egy rendőrt a mellette álló, géppisztolyos rendőrkatonával. A holdfényben tisztán ki lehetett venni a vállára vett Kalasnyikov ég fele meredő csövével... A rémülettől félholtan lapultak a földhöz, időnként fel-felpillantva, de azok nem mozdultak onnan! Órák teltek így el, míg lassan eljött a pirkadat, és az erősödő hajnali fényben hirtelen rájöttek arra, hogy egy furcsa bokrot és annak kiálló ágát nézték rendőrpárnak! Reszkető térdel

rendőri kontrollt hozva létre – rövid idő alatt az észak-koreai, saját milli-óinak éhhalálát okozó ördögi rendszer pontos mását vezette volna be nálunk...

Gedeon és kortársai előtt világos volt: Isten a nép bűnei, és Uruktól való eltávazása miatt engedte őket át sanyargatóik kezére, majd amikor bűnbánattal Istenhez kiáltottak, Ő megadta számukra a szabadulást.³ Hozzájuk hasonlóan mi is biztosak lehetünk afelől, hogy Isten meg tudja, és meg is fogja őrizni népünket, de csak akkor, ha elhagyva a gonoszság minden útját, teljes hűséggel Hozzá térünk.

Végletekig ható becsületesség

Müller György⁴, a bristoli árvaházak alapítójának életrajzából, akire az Úr összesen több mint tízezer árva Istenfélelemben való felnevelését bízta, kiderül, hogy fiatalkorában szélhámós

3 „És gonoszul cselekedének az Izráel fiai az Úrnak szemei előtt, azért adá őket az Úr a Midiániak kezébe hét esztendeig. (...) És mondék néktek: Én, az Úr vagyok a ti Istenetek: ne féljétek az Emoreusok isteneit, akiknek a földjén laktok: de nem hallgattatok az én szómrá. (...) Mikor azért igen megnyomorodott az Izráel a Midiániták miatt, az Úrhoz kiáltának az Izráel fiai. (...) És az Úr hozzá (Gedeonhoz) fordula, és monda: Menj el ezzel a te erőddel, és megszabadítod Izráelt Midián kezéből. Nemde, én küldelek téged? (...) Én leszek veled, és megvered Midiánt mint egy embert” (Bírák 6:1,10,6,14,16).

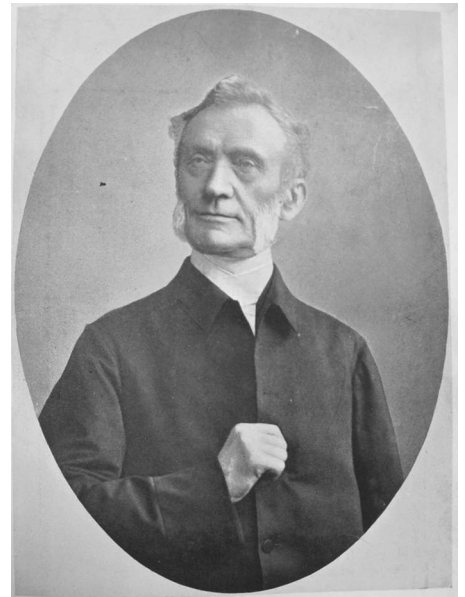
4 Müller György (1805-1898), német származású evangélista és misszionárius. Feleségével és munkatársaival együtt az angliai Bristolban épített gyermekotthonokban összesen több mint 10.000 árvát neveltek fel. Ezen kívül 117 iskolát is alapítottak, amelyekben 120.000-nél is több gyermek nyert oktatást. Élete utolsó részében a világ számos országában hirdette az evangéliumot, Földünk minden kontinensén, 300.000 km-nél többet is utazva. Alapelve szerint, ő és kollégái még a legnagyobb hiányban sem kértek semmit emberektől, hanem mindig és mindent csak imában, Istentől – Aki ennek megfelelően mind nekik, mind a befogadott gyermekeknek és egyéb szent célú vállalkozásoknak szükségét betöltötte.

és tolvaj természetű volt, és álnokul visszaélt az őt szeretők bizalmával, nagy fájdalmat okozva ezáltal nekik. Megtérését követően azonban a világ egyik legbecsületesebb emberévé vált: ma is rendelkezésre áll naplója és a napi pontos költségvetések, amelyekben penny pontossággal jegyzett le minden bevételt és kiadást egy fél évszázadon keresztül, míg ő maga, habár családos ember volt, megelégedett a legegyszerűbb életmóddal, a gyerekeknek és a misszióknak szentelve életét. Mi változtatta ennyire meg? Az, ami határkövet fog jelenteni a mi életünkben is:

Isten Szava

Amint a Tízparancsolatban is olvassuk, Isten határozottan megtiltja felebarátunk megkárosítását. Az ismert parancs: „Szeresd felebarátodat, mint magadat.” (Máté 22:39) és a Biblia arany szabálya: „Amit akartok azért, hogy az emberek tiveletek cselekedjenek, mindazt ti is úgy cselekedjétek azokkal: mert ez a törvény és a próféták.” (Máté 7:12) a felebaráti szeretetre és arra indítanak, hogy önmagam a másik helyébe képzeljem: ki tudná becsapni, megkárosítani azt, akit úgy szeret, mint önmagát, avagy ki mondaná, hogy szeretné, ha őt valaki ugyanúgy megkárosítaná?

„Ne legyen a te tarsolyodban kétféle súlymérték, nagyobb és kisebb. Ne legyen házadban kétféle véka, nagyobb és kisebb. Pontos és hiteles vé-

Müller György, a bristoli árvaházak alapítója

kád legyen, hogy hosszú ideig élhess azon a földön, melyet Istened, az Úr ad neked. Mert utálatos az Úr előtt mindenki, aki ilyet tesz, mindenki, aki hamisan cselekszik.” „Ne mozdítsd el felebarátod határát, melyet az elődök határoztak meg örökségedben...”⁵

A kereskedelmi élet csapdái, a piacon való becsapások, a bankok ravasz szerződése, a földek eltulajdonítása, a vetések lelegettetése, a zsebtolvajok, rablók és egyéb fajta bűnözők mindenfajta ténykedésével együtt egy csapásra megszűnnének, ha az emberiség megszívlelné Teremtőjének e szeretet-parancsait.

5 5 Mózes 25:13-16, 19:14 – az Új Protestáns Fordítás szerint.

Bukaresti piac

A jól elvégzett munka által Istent dicsőítjük

Isten ugyanakkor gondoskodott a szegény emberről is:

„Ha bemégy embertársad szőlőjébe, ehetsz szőlőt, ha megkívánod, és jóllakhatsz, de edénybe ne rakj! Ha bemégy embertársad gabonája közé, szakíthatsz a kezdeddel kalászsokat, de sarlóval ne vágj embertársad gabonájából!”⁶

A szegényeknek és mindenféle munkásoknak az alkalmazók általi kizsákmányolása, valamint a munkabér megadásának halogatása,⁷ de ugyanígy a munkavállaló nemtörődöm, rossz minőségű munkája vagy annak csak később kiderülő, rejtett hiányosságai,⁸ a rögzített fizetésük időhúzásával együtt, amelyek az alkalmazó meglopását jelentik, egyúttal a mindent látó, szent Istent is sértik.

6 5 Mózes 23:25-26 (Ú.P.F.)

7 „A szegény és szűkölködő napszámoson ne erőszakoskodjál. (...) Azon a napon add meg az ő bérét, és le se menjen felette a nap...” (5 Mózes 24:14-15). „Nosza, immár ti gazdagok, sírjátok (...) Ímé, a ti mezőiteket learató munkások bére, amit ti elfogtatok, kiált. És az aratók kiáltásai eljutottak a Seregek Urának füleihez” (Jakab 5:1,4).

8 „Ti szolgák, szót fogadjatok mindenben test szerint való uraitoknak, nem a szemnek szolgálván, mint akik embereknek akarnak tetszeni, hanem szívetek egyenességében, félvén az Istent. És valamit tesztek, lélekből cselekedjétek, mint az Úrnak és nem embereknek” (Kolossé 3:22-23).

A *Ne lopj!* parancsot hágjuk át akkor is, ha a kölcsön kapott pénzt, könyveket, tárgyakat, számszámokat „elfelejtjük” visszaadni, de akkor is, ha naplopó, tunya életet élünk.

Másrészt Isten lopásnak tekinti az Őt megillető tized⁹ megadását is:

„Avagy az ember csalhatja-é az Istent? Ti mégis csaltok engem. És azt mondjátok: Mivel csalunk téged? A tizeddel és az áldozni-valóval. (...) Hozzátok

be a tizedet mind az én tárházamba, hogy legyen ennivaló az én házámban, és ezzel próbáljatok meg engem, ezt mondja a Seregeknek Ura, ha nem nyitom meg néktek az egek csatornáit, és nem árasztok reátok áldást bőségesen” (Malakiás 3:8,10).

Egyesek szerint ez csak az ószövetségi időkre vonatkozik, de akik ma is alávetik magukat e parancsnak, pontos tizedrészt adva vissza Isten szolgáinak az Ő szent műve előmozdítására, érezni fogják életükben az Úr különleges áldását.

Az utolsó lopásom

Már nem tudom, mi történt végül azzal a kezdeti húsdarabbal, de ha ólomsúlyt akarok érezni a gyomromban, elég csak rágondolnom. De most elmesélem nektek az utolsó lopásomat...

A györgyfalvi busz (a „kursza”) nehezen kapaszkodott felfele a borhánCSI domb gidres-gödrös útján. '91 eleje volt, és én nap mint nap angolt tanítottam a faluban,

9 Ez minden jövedelmünk tíz százalékát jelenti.

fiatalok és felnőttek népes csoportjának.

Habár nagyon jól és becsületesen megfizettek, mégis, észrevéve, azt hogy a sofőr abban a hiszemben hogy az illetőnek havibérlete van, nem mindenkinek tép le jegyet, újból a régi szokásomat vettem elő, és az akkor még népes ingázók tömegével együtt csak úgy, ártatlanul felléptem a buszra, mégpedig éppen előre, a sofőr mellé, mint olyan, akinek igazán nincs mit rejtegetnie – pedig sem jegyem, sem bérletem nem volt. Ilyen ravasz tud lenni az ember, egy „tál lencséért”¹⁰ eladva a lelkét...!

Jó párszor be is vált a trükk, míg az említett napon, valahol a borhánCSI domb közepén, a sofőr felém fordult, és gyanakvó-keserű arckifejezéssel rám kérdezett:

- Da' dumneata ai билет? ¹¹

A buszban nagy csend volt, és úgy éreztem, minden szem reám szegeződik, miközben kényszeredetten kihúztam pénztárcámat és kifizettem a menetjegy árát. A sok kedves

ember előtt ott voltam én – akit mint tanárukat, tiszteltek és szerettek, aki a fiataloknak Bibliáról és megtérésről beszéltem, aki nemrég személyesen átadtam életem Istennek, és aki immár másfél éve az Ő útján próbáltam lépkedni – lelkem feketeségében... Igen, Isten kegyelmes Atya, de meg is dorgál, és visszatéríti elkóborolt bárányait a helyes ösvényre – ha ezt megengedjük Neki, ha szívünk és lelkiismeretünk még nem kövesedett meg.

10 Lásd Ézsau esetét (1 Mózes 25:33-34).

11 „Há' magának van jegye?” (románul)

Kedves Olvasók! Drága Kalotaszegiek!

Rá szeretnénk-e lépni a teljes becsületesség útjára? Isten erőt fog nyújtani ehhez. Végezetül egy történettel szeretnénk búcsúzni.

A vajdarabka

Egy jóképű, okos amerikai fiatalember előtt fényes jövő állt. Egy nagy pénzintézetnél dolgozott, és mind a munkatársai, mind a felettesei felfigyeltek képzettségére, intelligenciájára, kedves, udvarias modorára. Egy délelőtti zárt gyűlésen a vezető tanács elhatározta, hogy ily fiatal munkatársak esetében szokatlan módon, előléptetik egy sokkal nagyobb fizetéssel és megbecsüléssel járó felelősségteljes pozícióba.

Közvetlen főnöke nagyon örvendett a döntés miatt, és elhatározta, hogy az ebéd során melléül, és személyesen adja át a jó hírt. Amikor eljött a déli szünet ideje, az alkalmazottak lementek az önkiszolgáló étkezőbe, és a főnök a fiatalember mögé állt be tálcájával. Mindenki sorban levette a melegpultról az óhajtott fogásokat, és a kassza felé közeledtek. A főnök ekkor hirtelen

figyelmes lett valamire: a fiatalember többek között egy kis, csupán öt centet érő, becsomagolt vajdarabkát is a tálcájára tett, ám miközben a kasszánőhöz egyre közelebb ért, a vajdarabkát ujjával diszkrétén úgy tologatta egyik edény mögé, hogy habár a tálcán maradt, a hölgy mégse vegye észre. Így is lett, és a főnök éles szeme rögtön észrevette, hogy minden árucikk be lett ütve, a vajdarabkát kivéve. A kis csel sikerült! A fiatalember kedvesen mosolygott, fizetett, majd az asztalok felé távozott.

A főnök nagyon elgondolkozott, majd ebédjét elfogyasztva az igazgatóságra sietett. A fiatalembert is nemsokára behívták, de az előléptetési dokumentum helyett az azonnali elbocsátását kimondó határozatot nyújtották neki át...

Vajon jól döntöttek? Egy ötcentes vajdarabkáért elbocsátani valakit? Mindannyian érezzük, hogy itt a háttérben sokkal több rejlik. Ha valaki csak úgy „sportból” egy pár centért ilyen jó színész képes lenni, mi lesz, amikor dollármilliók forognak majd a kezében?

Az Úr Jézus így szól ma hozzánk: „Aki hú a kevesen, a sokon is hú az, és

aki a kevesen hamis, a sokon is hamis az” (Lukács 16:10).

A Biblia, a becsületes életre vágyók tankönyve

Itt, e rövid, földi lét során, a mindennapi dolgokban gyakorolt hűség révén kell az isteni elveknek beépülniük jellemünkbe, hogy a Menny nemsokára ránk bízassa azon örök és mérhetetlen kincseit, „amiket szem nem látott, fül nem hallott, és embernek szíve meg sem gondolt...” (1 Korinthus 2:9).

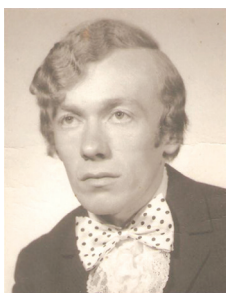
Kérjük hát Tőle az új szívet, hogy parancsolatait betölthessük!

„És adok néktek új szívet (...) és az én lelkemet adom belétek, és azt cselekszem, hogy az én parancsolatomban járjatok, és az én törvényemet megőrizzétek és betöltsétek” (Ezékiel 36:26-27).

Jancsó Erik

Utam Istennel

Tárkányi Tíbornak hívnak, és 1956-ban születtem Kolozsvárott. Édesapám, aki inaktelki származású volt, akkor még Gyeróvásárhelyen dolgozott tanítóként, majd Sztánára, édesanyám szülőfalujába került – így hát két éves koromtól már itt éltem. Édesanyám ugyancsak itt kapott

óvónői állást, és kezdetben a régi, két tantermes iskola egyik termében laktunk, majd később sikerült a faluban házat építenünk. Az elemi iskolát befejezve, az ötödik osztályt már a sztánai vasútállomás mellett levő, csupán román tagozattal rendelkező iskolában folytattam.

Kiskoromtól beteges gyermek voltam: mivel csípőficammal születtem, tíz percnél tovább nem voltam képes állni, és a gyaloglás is nagyon nehezemre esett. Eszembe jut,

mennyi szenvedést okozott naponta a vasútállomásig való eljutás is a rossz, sokszor sáros úton, s ezért édesanyámnak fogadnia kellett valakit, aki a táskámat vitte.

Kilencediktől a bánffyhungyadi líceumba kerültem, ahol két szép évet töltöttem. Szívesen emlékszem vissza

A volt sztánai elemi iskola – ma Somvirág Közösségi Ház

**Szüleim : Tárkányi István és Erzsébet
(született Agoston)**

osztálytársaimra, közöttük Gergely Jolira és Böndi Erzsikére. Tizenegyedik osztálytól a kolozsvári Brassai Sámuel líceum esti tagozatán tanultam tovább. 1977-ben érettségiztem, majd eltöprengtem azon, hogy most hogyan tovább? Gyenge alkatú lévén, és mivel nehezen is jártam, egy hozzám illő szakmára volt szükségem. Sztánán volt egy rossz fekete-fehér tévénk, s amikor ez el-elromlott, Hunyadra vittük be Karikó Pista műhelyébe. Miközben kibontotta, és az alkatrészeket vizsgálta, csavargatta, én érdeklődve figyeltem, s úgy éreztem, tetszene ez a munka. Így történt, hogy amikor Karikó Pista átköltözött Egeres-Gyártelepre, engem is maga mellé fogadott segédnek. Szüleim tanácsára nemsokkal ezután beiratkoztam a temesvári tévé-rádió-szerelő szakiskolába, amit két és fél év múlva elvégeztem, majd ezt követően Zilahon kaptam állást.

A szüleim – mint egyetlen gyermeküket – nagyon szerettek. Édesanyám rendszeresen feljárt Zilahra, ételmezt hozott és gondoskodott rólam. Akkoriban nehezebb volt a közlekedés, ezért úgy gondoltuk, jobb lenne Sztánához közelebb kerülni. Eképpen, főként édesanyám közbenjá-

rására, két év múlva átjöhettem Zilahról Kissebesre¹, az ottani tévé-rádió javító műhelybe.

Anyagi szempontból nem volt miért panaszkodnom: szép idők jártak akkor, a '80-as években, amikor, ha valamilyen gép elromlott – és bizony sokszor elromlottak – mindenki javíttatni próbálta. Motorkerékpárral jártam a hegyvidék falvait, rendbe hozva az ezért nagyon hálás emberek tévékészülékeit. Itt Kissebesen ismertem meg első feleségemet is, Annát, aki Farnasról származott, és az itteni fatelepen dolgozott. Nagyon szerettünk volna gyermeket, de miután több vetélése volt, végül a szamosújvári árvaházból fogadtunk örökbe egy kislányt, Ildikót. Nemsokára azonban feleségem elvált tőlem, s így szüleimmel neveltük tovább a kislányt.

A szüleim, akik sajnos már nem élnek, nagyon rendes emberek voltak. Templomba, az akkori kommunista rendszer felfogása miatt, sosem járhattak, mivel ez az állásukba került volna. A mi házukban ugyanakkor sem csúnya beszédet, sem káromkodást nem hallottam soha, s ugyanígy nem használták sem az italt, sem a cigarettát.

Egy napon, '91-ben, fogorvoshoz kellett bemennem Hunyadra. Míg a

¹ Kissebes: románul *Poieni*

Kupa doktor kabinetje előtt várakoztam, egyszer csak megszólított egy régi hunyadi iskolatársam, Ildikó:

- Te vagy az, Tibi? Te is ide jártál a hunyadi líceumba...!

Beszélgetni kezdtünk, és kiderült, hogy ausztráliai férjével, Shane-el együtt egy újfajta gyülekezetet indítottak a városban, a Kultúrház egyik termében. Meghívott engem is, és elkezdtem hozzájuk járni, és egy évre rá bemejtés által meg is keresztelkedtem. Eközben betegnyugdíjba kerültem, és elegendő időm lévén, elhatároztam, hogy jobban megismerem Isten Szavát, a Bibliát.

Így hát másfél éven át, naponta – mondhatni éjjel-nappal – olvastam azt, míg többek között felfedeztem, hogy nem elég megkeresztelkedni, hanem szükséges az újjászületés és a szent élet is.²

Akkoriban ismertem meg mostani feleségemet, a közeli Malomszegről származó Valericát. Nagyon szerettük egymást, és Isten 2002-ben egy kislánnyal, Mártával ajándékozott meg. Sajnos ő is csípőficammal született, de szorgalmas, okos és jó gyermek. Édesanyám 1995-ben megpihent, és a sztánai házat eladva, édesapám

² „Felele Jézus és monda néki: Bizony, bizony mondom néked: ha valaki újonnan nem születik, nem láthatja az Isten országát. (...) Ha valaki nem születik víztől és Lélektől, nem mehet be az Isten országába.” (János 3:3,5) „Mert ez az Isten akarata, a ti szentté lételetek...” (1 Thesszalónika 4:3)

Sztána – főutca

**Feleséggel, Valericával, és kislányommal, Mártával
2016 nyarán**

hozzánk költözött Kissebesre. Sokat beszélgettem vele Istenről és a Bibliáról, míg végül ő is elfogadta a hitvalló keresztség igazságát, és 2002-ben, halála előtt három évvel, alámerítkezett az egyik nagy kolozsvári román baptista gyülekezetben.

Isten, az Ő szent akarata folytán, további próbákat – mondhatnám tűzkeresztséget³ – engedett meg életemben. Édesapám már 1985-től, 55 éves korától kezdve teljesen megva-

3 „...a ki utánam jő, erősebb nálamnál, akinek saruját hordozni sem vagyok méltó: Ő Szent Lélekkel és tüllel keresztel majd titeket.” (Máté 3:11 – Keresztelő János szavai az Úr Jézusról)

Kissebes (Poieni)

A volt családi házunk ma

kult, és úgy látszott, én is örököltem e betegséget: látásom egyre inkább romlott. Először az egyik szemem világát, majd lassan a másikat is elvesztettem. Mára már én is teljesen vak vagyok, és nagyon nehezen tudok mozogni, de nem keseredtem el, mert tudom, hogy Isten szeret, és csak az a vágyam, hogy Vele járjak, és Neki szolgáljak.

Életemre visszekintve, Pál apostollal együtt én is elmond-

hatom: „Tudjuk pedig, hogy azoknak, akik Istent szeretik, minden javukra van...” (Róma 8:28) Lehet, hogy most még nem értjük, miért történik mindenféle baj az életünkben, de egyet tudok: amikor Jézus megjelenik az ég felhőin, feltámadunk, de nem romlandó, hanem romolhatatlan testben: „Nagy hirtelen, egy szempillantásban, az utolsó trombitaszóra: mert trombita fog szólni, és a halottak feltámadnak romolhatatlanságban, és mi elváltunk. Mert szükség, hogy ez a romlandó test romolhatatlanságot öltson magára, és ez a halandó test halhatatlanságot öltson magára.” „...és feltámadnak először akik meghaltak volt a Krisztusban, azután mi, akik megmaradunk, elragadtatunk azokkal együtt a felhőkön az Úr elébe a levegőbe: és ekképpen mindenkor az Úrral leszünk.” (1 Korintus 15:52-53, 1 Thesszalónika 4:16-17)

Nem látok? Nem vagyok elkeseredve amióta ezt elfogadtam! Az Úr adta...!

Hálás vagyok mindenért, amim van, amit Tőle kaptam: az egész életemen át tapasztalt Isteni Gondviselésért, szerető szüleimért, a lakásért, a mindennapi kenyérért, a nyugdíjamért, a családomért, de főleg az Ő szent Fiáért, Aki vérét adta értem, hogy egy napon én is, és mindannyian akik Hozzá vágyunk, ott lehessünk az Ő trónjánál, a menny boldogságában. Az Úr segítsen meg minket mindezzel! Ámen.

Tárkányi Tibor, nyugdíjas,
Kissebes

Utószó

Sok évvel ezelőtt ismertem meg a Tárkányi családot, egy Sztánán tett látogatásunk alkalmával. Mindig csodáltam, és azóta is elgondolkozom Tibor derűs nyugalma, amellyel a különböző nehézségeket, betegségeket fogadta és elviselte. Ma már az emeleti tömbházlakásukban is nehezen tud járni, de mindig örömmel fo-

gad, amikor kedves barátommal, Feres Lajossal meglátogatjuk: továbbra is számos elektronikus szerkesztő veszi körül – mint pl. a hangos Bibliát megszólaltató kis henger – amelyeket kitapogatva, tökéletesen kezel. Rengeteg mesélnivalója akad, és miután dolgainkról és a Szentírásról jól elbeszélgettünk, komolyan és megalázkodva tudunk mindannyian Urunk elé jönni imában...

és esetleg süketen is? Hányan várják így végső napjaik elmúlását...!

Ha ilyen gondolatok emésztenek, emlékezetemben magam elé idézem Tibit és a már elhunyt édesapját, amint annak idején a konyhában üldögélt a kopott hokedlin: látom rajtuk a csend és a béke áldásait, az olyan emberek nyugalma, akik mindennel és mindenkiel megbékélve, e világot már nem, de belső hiteszemeikkel Krisztust és a jövődő szép világot pillantották meg.

Kedves Olvasó! Milyen csodálatos lenne, ha most megjönne az igazi, a lelki látásunk, és meglátnánk azt a magasztos képet, amelyet a Biblia fest Istenről és az örök életről:

„És az Isten eltöröl minden könnyet az ő szemeikről: és a halál nem lesz többé, sem gyász, sem kiáltás, sem fájdalom nem lesz többé, mert az első elmúltak.” (Jelenések 21:4)

„Akkor a vakok szemei megnyílnak, és a süketek fülei megnyitvatnak, akkor ugrándoz, mint szarvas a sánta, és ujjong a néma nyelve...” (Ésajás 35:5-6)

Az Úr segítsen meg, hogy mind oda jussunk! Ámen.

(J. E.)

Egy napon majd Isten megnyitja a vakok szemeit!
(Kajal nevű világtalan kislány a járóbot használatát gyakorolja – Bihar Világtalan Lányiskola, Patna, India, 2009)

Kiskoromtól szemüveget viselek, és mindig is félttem a vakástól – talán az akkori szokás szerint a rendszeres vizsgálatok során szemembe csepegtetett *Atropin* pupillatágító szer miatt, melynek hatásaképpen napokig alig láttam. Mi lenne velem, gondoltam olyankor, ha egyszer csak nem látnék többé? Elgondolkoztunk már azon, milyen lenne életünk ágyhoz kötötten, talán vakon,

(folytatás a 1. oldalról)

A homeosztázis megfelelően összehangolja a környezeti hatásoknak kitett szervezet belső környezetét,

A **homeosztázis** görög eredetű összetett szó, melynek jelentése: „hasonló állapot” és az élő szervezeteknek a változó – külső és belső – körülményekhez való *alkalmazkodó képességét* jelenti, amellyel önmaguk viszonylagos biológiai állandóságát biztosítják.

Egészségünk:

A víz mint az egészség forrása

fenntartva a megfelelő egyensúlyt. Sajnos ez az egyensúly különböző tényezők hatására könnyen felborulhat: ilyen pl. a hétköznapi stressz.

A stresszhatás

A stressz elsődlegesen koponyánk belsejében, az agyvelőben fejti ki hatását, mely szerv ennek nyomán olyan kémiai anyagokat – úgynevezett *mediátorokat* – szabadít fel, amelyek megemelik a vérnyomást és fokozzák a szív működést. Ezen állapot hosszan tartó fennállása végül káros hatást gyakorolhat az erek falára, illetve hosszú távon

a nyugalmi vérnyomás emelkedéséhez vezethet. A tudomány jelenlegi álláspontja szerint lehetetlen a stresszt kiiktatni életünkéből, mivel ez nem egy betegség, hanem szervezetünk egyéntől függő, még számos szempontból ismeretlen válasza a különböző élethelyzetekre, hatásokra.

A víz mint stresszellenes tényező

A jó hír az, hogy a stresszhatást számos hatékony módszerrel csökkenthetjük. Ezek közül az egyik legfontosabb a megfelelő *mennyiségű* és *minőségű* folyadék bevitel. A vízhiány kiszáradást okoz, és aki nem iszik elegendő vizet, az ingerlékenyebb, fáradékonyabb. Az e miatt is bekövetkező állandó fáradtságérzetet sokan helytelen módon kávéfogyasztással próbálják elűzni, azonban a koffein a maga

során vízajtó hatású, és így a szervezetben még kevesebb víz marad. Elegendő víz hiányában a szívnek is többletmunkát kell végeznie, mivel sűrűbb vért keringet. Ugyanakkor, ha böven fogyasztjuk – azaz ideálisan kb. napi két pohárral testsúlyunk minden tíz kilogrammjára¹ –, a víz segíteni fog vérünk tisztán tartásában, jobban működik majd agyunk, és ugyanígy izmaink, ízületeink is. Másrészt könnyebben jut sejteinkbe a táplálék, és könnyebben távoznak onnan a mérgeanyagok. Ne feledjük, szervezetünk sok milliárd sejte megannyi pici gyárként működik, melyeknek állandó vízutánpótlásra van szükségük.

Azok számára, akik palackozott vizet isznak, kiemelném ezen a ponton a vásárolt víz minőségét, ugyanis számos márka vitatható minőséget rejt. Az ismert mondás szerint nem feltétlenül az a jó termék, amelynek magasabb az ára – ellenben a víznél sajnos nem érvényes ez az állítás. Hazánkban kevés olyan palackozott víz van, amely a nagyon igényesek számára is elfogadható és alkalmazható rendszeres ivóvízként. Ilyenek pl. az *Aqua Carpatica*, a *Bucovina*, illetve a *Dorna*.

Minél tisztább víz

Nagyon fontos a víz tisztaságára odafigyelni. Faluhelyen a kútvizet, vagy a kipróbált források vizét nyugodtan használhatjuk, ugyanígy a bevezetett, Tárnicai-gyűjtőtóból származó csapvizet² is, azonban a

¹ Ez egy 60 kilogrammos személynél kb. 2,5 liter vizet jelent

² Ha inni akarunk, érdemes jól kienedni a csőből a vizet, addig, amíg nem érezünk poshadt, állott mellékízét.

kutak, források vizét jó lenne rendszeresen szaklaboratóriumba ellenőrzésre vinni. Mindenesetre a kút, vagy forrás vize gyűjtőterületének a lakóterület fölött (dombon) kellene lennie, másképp szennyeződhet a trágyadombok, latrinák vagy a nem megfelelő szennyvízelvezetés révén. A kutak körüli vagy az azok feletti területeket nem szabadna műtrágyázni sem, mert ennek anyagai bekerülnek a talajvízbe. (Egyébként a műtrágyákat a talajban levő élő szervezetekre, talajbaktériumokra gyakorolt pusztító hatásuk miatt is teljesen mellőzni kellene.)

Másrészt helytelen az, ha valaki állandóan szénsavas vizet, illetve szénsavas üdítőket meg kóla-típusú italokat fogyaszt, melyek számunkra káros foszforsavat és nagyon sok cukrot is tartalmaznak. A szénsav és a foszforsav szervezetünkbe bekerülve, egyenesen a csontokat veszik célba, és ezekből fokozatosan kivonva a kalciumot, csontritkulást idéznek elő. Ez az úgynevezett *osteoporosis alimentaris*, azaz táplálkozási szokásokhoz kötődő csontritkulás. Ez nem tévesztendő össze az időskori csontritkulással (*osteoporosis senilis*).

További tanácsok

Reggel, felkelés után és a mosakodást követően azonnal igyunk 1-3

pohárnyi, nem túl hideg vizet (egyesek egyenesen meleget isznak). Ez frissíteni fogja szervezetünket, segít a felgyült mérgeanyagok kiürítésében, és beindítja az agy, a gyomor és egyéb szervek megfelelő működését. Étkezés előtt fél órával ihatunk még, majd várjunk az étkezés után két órát, és újból ihatunk. Ha hamarabb tesszük ezt, hígítjuk a gyomorsavat és gátoljuk az emésztést.

Étkezés közben a helyesen meg-rágott, nyálunkkal jól elvegyült éle-

A szénsavas üdítők káros hatásúak

lemmel együtt³ lassan bevitt meleg leves, tea, tej, rostos gyümölcsle vagy lédús gyümölcsök a jó emésztéshez elegendő folyadékot biztosítanak, nem lévén szükség az étkezés végén sokak által megszokott hideg víz vagy más hideg italok fogyasztá-

³ Ne feledjük, hogy az emésztési folyamat már a szájüregben elkezdődik, és a nyállal jól összekeveredett ételmet tudja a gyomorsav a legmegfelelőbb módon szétbontani. Ezért nyugodtan, lassan együnk, elegendő időt szánva az étkezésekre.

Lassan, nyugodtan és jó hangulatban étkezzünk

pohár víz segít veséinknek éjjel is a vér tisztán tartásában, és elegendő lehet a katasztrófa elkerülésére.

Ne feledjük: igyuk meg a napi legkevesebb 2 liter vizet⁴ az átlag 2000 kilokalória ételmi bevitelhez és kerüljük a kávé, valamint az alkoholos és egyéb élvezeti italokat.

sára, amelyek lehűtik a gyomortartalmat és késleltetik, sőt, zavarják az emésztési folyamatot.

Tehát, naponta ügyeljünk a megfelelő mennyiségű folyadék bevitelére. Ha mindig csak akkor iszunk vizet, amikor már nagyon szomjasak vagyunk, akkor az túl késő: már elértük, hogy a szervezetünk dehidratált legyen, amelynek tünetei lehetnek a fejfájás, kiszáradt szájüreg és garat érzete és csökkent koncentráció képesség. Onnan tudjuk, hogy aznap elegendő vizet vittünk be, ha a vizeletünk színe minél átlátszóbb. A sötét színű vizelet azt jelzi, hogy a veséknek ugyanazt a kevés vizet kellett újból és újból addig átszűrniük, míg az túl szennyezetté nem vált.

Jó hideget?

Beszéljünk egy kicsit a víz hőmérsékletéről: A túl hideg víz, 18 °C alatt egy zsíros étkezés után gátolja a zsírok felszívódását. Hasonló jelenség zajlik le, amikor a zsíros serpenyőbe hideg vizet engedünk, mely révén a zsiradék nem távozik, ha viszont a víz forró, akkor szemmel láthatóan könnyebben megy a mosogatás. Pontosan ez történik gyomrunkban is ilyen esetben. Ha tényleg szeretnénk egy kis folyadékot fogyasztani ilyenkor, akkor inkább egy meleg teát válasszunk víz helyett.

Másrészt, vannak, akiknek érzékenyebb légzőszerveik miatt a hideg víz sosem tesz jót: ezeknek meg kell szokniuk a langyos, vagy akár meleg víz fogyasztását.

A víz külső használata

Használjuk a vizet külsőleg is: mindenkinek jót tenne naponta egy meleg vizes zuhanyozás, mely a bőrről leviszi a kiizzadt méreganyagokat, majd fejezzük be először langyosabb, majd hidegebb vízzel,⁵ a szervezet ellenálló képességének növelése érdekében.

A nyári időszakokban keressük fel a tiszta vizeket, tavakat! Az ezekben való fürdés meg úszás, a napfényel, jó levegővel együtt egész évre kihatóan felfrissíti és megfiatalítja szervezetünket.

Próbáljuk szervezetünknek állandó jelleggel biztosítani a tiszta, friss vizet, együtt az ugyanilyen minőségű levegővel. E kettő, együtt a naponkénti testmozgással, erőteljesen hozzá fog járulni testünk jó működéséhez.

Végezetül pedig: legyünk tiszták, okosak és egészségesek!

Gergely Szabolcs,

harmadéves orvostanhallgató, *Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem* – és **J.E.**

Este...

Lefekvés előtt is igyunk vizet, ugyanis csökkenthetjük ezáltal az agyvérzés kialakulásának esélyét. Ez nagyon fontos, mert fekvő helyzetben és főleg alvás közben nagyon lassú a vérkeringés és a szívritmus. Egy-két

⁴ Ebből 2-3 csésze lehet édesítetlen tea.

⁵ Ekképpen bezáródnak a meleg víztől megnyílt pórusok, és így nem hűlünk meg.

A hónap receptje

Köménymagos, fokhagymás burgonyaleves szójagranulátummal

Egyik kedvenc, gyors levesemet mutatnám be, mely egyidejűleg finom és laktató is.

3-4 közepes méretű burgonyát megmosunk, meghámozunk, kockára vágunk s felteszünk főni egy közepes hagymával és sóval együtt lelegendő vízben. Mikor főni kezd, be-

leszórunk 2 evőkanál köménymagot, és kis lángon, lefedve tovább főzzük. Eközben serpenyőben szárazon aranyszínűre pirítunk 1-2 kanál lisztet. A tűzről levéve 2 kanál olajjal és 1 kiskanál pirospaprikával összekavarjuk, kavargatva feltöltjük hideg vízzel, s félretesszük. Mikor a burgonya

már majdnem megfőtt, 1-2 marék szójagranulátumot szórunk a levesbe, s egy néhány percre főzzük, majd belekeverjük a lisztes sűrítéket, s még beledobunk 1 kanál köménymagot. Ezután egy-két marék apróra tört cénametétet is hintünk bele, jól megka-

varjuk, még 1-2 percre főzzük, majd beletörünk 3-4 cikk fokhagymát, és beledobunk egy csokor apróra vágott zöldpetrezselymet. Újból jól összekeverjük, levesszük a lángtól, és 5-10 percre lefedve hagyjuk.

Közölte:

Jancsó Erik, Szászfenes

A Biblia válaszol

Létezett-e kőkorszak?

„Czillá pedig szülé Tubálkaint, mindenféle réz- és vasszerszámok kovácsolóját, és Tubálkain hűgát, Nahamát.” (1 Mózes 4:22)

Válasz: Nem.

Az evolúciós elmélet szerint Földünkön az élet évmilliárdok alatt fejlődött ki. A fejlődés vége felé, kb. 2,5 millió évvel ezelőtt jelent meg a majomszerű előember, a *Homo Erectus*, aki megtanulta a tűz és az egyszerű kőszerszámok használatát. Így hát az állítólagos kőkorszak i.e. 2,5 millió és kb. i.e. 4500 között tartott, habár ma is léteznek itt-ott primitív kultúrák, amelyek még kőkorszaki eszközöket használnak. Ekképpen az embernek millió évekbe telt, amíg eljutott a fémek megmunkálásáig. Ezen felfogás szerint, ugyancsak eközben alakult ki a kezdeti állati hangokból és makogásból az első, kezdetleges nyelv.

A Biblia álláspontja azonban más: már az első nemzedékek idején, Kain leszármazottja, Tubálkain kovácsmester volt. Ami a követ illeti, az ember, Teremtőtől kapott bölcsessége révén a történelem folyamán a fémekkel párhuzamosan mindvégig felhasználta.

A Biblia szerint az ember nem egy ősrobbanás és az ezt követő évmilliárdok véletlensorozatának végterméke, és ősünk nem egy kistermetű, majomhoz hasonló lény, hanem az Isten kezéből kikerült, és az Ő képére és hasonlatosságára teremtett – már létezése első napjától kezdve beszélni tudó – nemes és intelligens emberpár: *Ádám és Éva*.

Hány éves a Föld?

Válasz: A Biblia szerint a Föld és a rajta levő élet kb. **hatezer éves**, nem adva helyet a fejlődésemélet által feltételezett több milliárd éves periódusnak.

Nézzük ezt át kissé részletesebben!

Amint az áprilisi nyerő kérdés megoldásában is láttuk (a májusi, 3. lapszám 18. oldalán), az Özönvíz a hat napig tartó Teremtést követő 1656. évben érte a földet. Ezután Noé fiai – Sém, Khám, Jáfet – szapo-

Elmúlt idők kovácsműhelye

Minden, ami a Földön van, gondos tervezésre utal – Masai Mara Nemzeti Park, Kenya

rodni kezdtek, és a Biblia 1 Mózés 11:10-26 verseiben bemutatja Sém ágát Ábrahámgig.

Sém fia, Arpaksád két évvel az özönvíz után született, ez pedig a maga során 35 éves volt, amikor fia, Sélah született. Ezután sorban következnek az elsőszülöttek: Héber, Péleg, Réu, Sérug, Náchor, Tharé. Tharé 70 éves, amikor fia, Ábrahám megszületik. Összeadva a megadott éveket, kiderül, hogy Ábrahám (akit akkor még Ábrámnak hívtak) 290 évvel született az özönvizet követően.

Ábrahám kb. 75 és 85 éves kora között¹ háromszor kap ígéretet Istentől a felől, hogy Kánaán földjét ő és az ő magja kapja: „Mert mind az egész földet, amelyet látsz, néked adom és a te magodnak örökre” (1 Mózés 13:15, lásd még a 12:3 és 15:18 verseket).

Pál apostol ezen ígéretekre gondolva így szól a Galata 3:16-17 verseiben:

„Az ígéretetek pedig Ábrahámnak adattak és az ő magvának. Nem mondja: És a magvaknak, mint sokról, hanem mint egyről. És a te magodnak, aki a Krisztus. Ezt mondom pedig, hogy a kötést, amelyet Isten először megerősített a Krisztusra nézve, a **negyvenhárom esztendő múltán** keletkezett törvény nem teszi erőtlenné,

né, hogy megsemmisítse az ígéretet.”

Pál itt Mózesnek a Sínaj hegyen írásba adott Törvényéről beszél²: mind a Tízparancsolatról, mind az ugyancsak Isten által meghatározott, ám Mózes által pergamentekercsre lejegyzett, és a frigyláda oldala mellé helyezett³ (az Isten ujjával a két kőtáblára írt Tízparancsolatot⁴ kiegészítő) további törvényekről. Mindez, az idézett versek fényében 430 év múlva történt, amikor Mózes kb. 81 éves lehetett.

Mózes 40 évre rá bekövetkező halálától egészen Dávidig a bírák ideje kb. 500 évig tartott, Dávid pedig i.e. 1000 körül élt. Adjuk most össze mindezen számokat:

$1656 + 290 + \text{kb. } 80 + 430 + 40 + \text{kb. } 500 + \text{kb. } 1000 = 3996$, azaz kb. 4000 év – a Teremtéstől az Úr Jézusig. Azóta pedig több mint 2000 év telt el, tehát elmondhatjuk, hogy földünk megközelítőleg 6000 éves.

2 Itt azonnal meg kell jegyeznünk, hogy habár azelőtt nem volt írásba adva, az erkölcsi törvény mégis létezett és áthágása bűn volt – lásd pl. Kain gyilkosságát.

3 „Vegyétek e törvénykönyvet, és tegyétek ezt az Úrnak, a ti Isteneteknek szövetségládája oldalához, és legyen ott ellened bizonyosságul” (5 Mózés 31:26).

4 A Tízparancsolat kőtábláit Mózes készítette, majd Isten rájuk írta a tíz Igét. Ezt követően a táblák a frigyládába kerültek (Lásd 5 Mózés 10:1-5).

Egy különös elmélet

Egyesek szerint, akik a mai evolúciós felfogást a bibliai beszámolóval próbálják egyeztetni, a Biblia első két verse és a harmadik között több milliárd éves szakadék tátong. Ez azt jelentené, hogy kezdetben megteremtette Isten az eget (azaz, a Föld körüli atmoszférát és mindazon bolygókat és csillagokat, amelyek a földről látszanak) és az élettelen földet, majd sok milliárd év múltán – miközben lejátszódhatott a vulkáni tevékenység és a kontinensek kialakulása – következett a harmadik verstől kezdődően leírt hatnapos Teremtés, melynek során növényekkel és élőlényekkel telt meg a föld.

Első ránézésre hihetőnek tűnhet ez az elmélet, azonban ha jobban odafigyelünk, rögtön nehézségekbe ütközünk: a bibliai beszámoló szerint a nap, a hold és a csillagok csupán a negyedik napon lettek megteremtve – mit érthetünk hát a kezdetben megteremtett „ég” alatt? Másrészt, a fejlődésemélet hívei szerint is, a mai atmoszféra (azaz a Föld körüli légburok) csupán a forró föld több milliárd éven át tartó lehűlése után keletkezhetett...

Ugyanakkor, a negyedik parancsolat világosan kimondja:

„Mert hat napon teremté az Úr az eget és a földet, a tengert és mindent, ami azokban van, a hetedik napon pedig megnyugovék” (2 Mózés 20:11).

Ezek szerint a Biblia első verse: „Kezdetben teremté Isten az eget és a földet” – a hat napos időszakon belül értendő, esetleg összefoglalva azt, hiszen égne a Szentírás a felső és az alsó vizeket szétválasztó mennyezetet nevezi – ez pedig a Teremtés második napján történik:

„És monda Isten: Legyen mennyezet a víz között, mely elválassza a vizeket a vizektől. Teremté Isten tehát a mennyezetet, és elválasztá a mennyezet alatt való vizeket, a mennyezet felett való vizektől. És úgy lőn. És nevezé Isten a mennyezetet **égnek**: és lőn este, és lőn reggel, **második nap**” (1 Mózés 1:6-8).

Megjegyzés: Ez a vízburok – azaz „a mennyezet felett való vizek” – valószínűleg védőhatást gyakorolt az úrból és a Naptól érkező sugárzás ellen,

¹ Lásd 1 Mózés 12:4 és 16:16 versét.

és azonkívül nagyon megnövelhette az akkori légnyomást is a mostanihoz képest, ami magyarázatot jelenthet a kezdeti *édeni* állapotok és a maiak közötti különbségre. Ez a felső vízburrok az Özönvízkor esett le a földre, és a föld mélyében levő, felszínre került víztartalékokkal együtt elborította az akkori, bűneihez ragaszkodó világot:

„Noé életének hatszázadik esztendejében, a második hónapban, a hónap tizenhetedik napján, felfakadának ezen a napon a nagy mélység minden forrásai, és az ég csatornái megnyilatkoznak. (...) Azután a vizek felette igen nagy erőt vevének a földön, és a legmagasabb hegyek is mind elborítottának. (...) És oda vesze

minden földön járó test (...) és minden ember” (1 Mózes 7:11,19,21). „De Noé kegyelmet találta az Úr előtt.” (rész 6:8)

Az Úr segítsen meg, hogy mindannyian, akik e sorokat olvassuk, szereteteinkkel együtt kegyelmet találjunk Őelőtte! Az Ő szent Fia vére érdeméért, Ámen.

(J.E.)

Kalotaszegi Istenes vers

Szenvedő ember éneke

I.
Nem bírom már
A szenvedést, a fájdalmat,
Lábam a kereszt alatt roskadva jár.
Oly régen viselem
S elfog a félelem:
Segítség merre vár?
Ó, nem, nem bírom már.

II.
De bírod még.
Nem szabad néked csüggedned:
Jézus segít viselned
És ez elég.
Vesd bizalmad Istenbe
Nem fog késni segedelme
S övé lesz minden dicsőség!
És te bírod még.

III.
Nem bírom már.
Sehol nem lelek vigaszt,
A terhem földre roskaszt,
Oly keserű e pohár...
És nincs, aki segítne rajtam
Erőért sóhajt az ajkam
Szívem irgalomra vár!
Ó, nem bírom már.

IV.
De bírod még!
Isten lesz majd segítséged
Dicsérje hát szenvedésed
Az Ő áldott, szent nevét.
Ezt most végig kell küzdened,
Jézus is ekként szenvedett,
Kövessd hát híven ösvényét
És meglátod, bírod te még.

V.
Ó, nem bírom már.
Türelmem már mind kifogyva,
Győztes nem lehetek soha,
Mellettem senki sem áll...
Jézus, Jézus könyörülj,
Segítséget kérlek küldj,
Sóhajom csak hozzád száll,
Ó, Jézus, nem bírom már.

VI.
De bírod még!
Te csüggedező lélek
Isten lát és mindent érez,

Ő tudja, mi a szükséged,
Könyörül és felemel:
Kapaszkodj belé hiteddel.

VII.
Nem bírom már.
Lám milyen régóta kérem,
Mégsem hallgat meg az Isten.
Nem siet hogy megsegítsen
Haragja lesújt és ver.
Ó, én boldogtalan ember!
Agyonnyom a sok bűn-teher...
Nem bírom már.

VIII.
De bírod még, hisz
Van Őnála kegyelem!
Sok vétkeid meg ne rettentsen:
Van ma nála menedék.
Bűnöd már mind eltörölve,
Ezért folyt Szent Fia vére!
Őbenne van nyugtod, békéd
Most újból csak Ő reá néz,
És meglásd, bírod még!

Krisztus meggyógyítja a 38 éve beteg embert a Betesda tavánál

IX.
Ó nem, nem bírom már!
Eddig békén elviseltem,
De most leroskaszt keresztem,
Rabszolga vagyok egészen,
Elhagyott Istenem s reményem.
Lelkem hiába sír és eped
Ó, nem bírom már... jöjj, Istenem.

X.
De bírod még.
Ez még itt nem a vég.
Ha le-lenyom súlyos kereszt
Sárból felkelsz s tovább eredsz.
Bánatot öröm követ,
S győzelmet ad hú Istened.

XI.
Nem bírom már.
Az Istenem elfeledett,
Egyre mélyebbre süllyedek,
Elborít, elnyel az ár...
Halálos gyötrelmemben
Epedő testem és lelkem
Jézusom, csak téged vár...!

XII.
Mozdul a menny,
Remeg az ég,
Isten kinyújtja föléd kezét!
Szétfoszlik s eltűnik
Kín és sötétség.
Ezernyi démon-had
Rettenve menekül,
Mert hited jutalmául
Temelléd állt Urad.
El nem vész hát
Akár egy hajszálad.

Figyelem!

E hónaptól kezdve szíves figyelmükbe ajánljuk honlapunkat: www.kalotaszegremenye.ro, melyen lapunk minden száma elolvasható és letölthető. Ugyanakkor, további anyagok – úgy mint prédikációk, zene – is rendelkezésükre állnak. Köszönjük!

XIII.
Most már vége.
Nézzél fel az Égre:
Öröm vár ott téged
És mennyei béke.
Igen, most már vége.

XIV.
Most már vége.
Ott angyali karokkal együtt
Örökkön-örökké dicsérjük
A Királyok Királyát
És Uraknak Urát,
Azt, ki érettünk elvérzett:
Isten Szent Bárányát!

Ismeretlen szerző verse nyomán.
Beküldte: **Szász Ilona, Nagykapus**

„...de hú az Isten, aki nem hágy titeket feljebb kísértetni, mint elszenvedhetitek, sőt, a kísértéssel egyetemben a kimenekedést is megadja majd, hogy elszenvedhessétek.” (1 Korintus 10:13)

Nyerő kérdés

Sikerült-e figyelmesen átolvasnunk a jelen lapszámot? Ha igen, válaszoljunk a következő kérdésekre!

1. Mi volt Földünk első városának neve, és ki építette?

2. Hova valók voltak Tárkányi úr szülei?

3. Melyik bibliai igever s tiltja meg a lelkiismeretlen, hanyag munkát?

A válaszokat a szerkesztőségbe várjuk, postai levél, e-mail vagy SMS útján. A helyes válaszadók könyvjutalomban részesülnek.

Kalotaszeg: *Nádasmente:* Bács, Szucság, Méra, Vista, Türe, Mákó, Bogártelke, Daróc, Inaktelke, Egeres-Gyártelep, Egeres-falu, Jegenye. *Havasolja és környéke:* Györgyfalva, Szászfenes, Lóna, Magyarfenes, Tordaszentlászló, Léta, Gyalu, Magyarapus, Kiskapus, Gyeróvásárhely. *Felszeg:* Gyerómonostor, Kőrösfő, Sárvásár, Nyárszó, Bánffyhunad, Damos, Jákótelke, Magyarvalkó, Kalotaszentkirály, Magyarókereke. *Alszeg (Almás völgye):* Ketesd, Bikal, Zsobok, Sztána, Farnas, Kispetri, Nagypetri, Váralmás, Bábony, Középplak, Zsombor.

Kalotaszeg Reménye

Szerkesztő: **Jancsó Erik**

Korrektúra: **Orbán Hajnalka**

E-mail:

kalotaszegremenye@gmail.com

Honlap: www.kalotaszegremenye.ro

Tel: 0749 021 935

Postacím: 400 107 Cluj-Napoca (Kolozsvár), str. Cuza Vodă (Postakert utca) nr. 12 (szám)

ISSN/ISSN-L: 2501-3041

Készült: a *Viața și Sănătatea* Kiadó nyomdájában (Cernica út 101, Pantelimon, Ilfov megye)

A *Kalotaszeg Reménye* egy magánkezdemenyezésű havilap, amelynek révén az élet különböző területeit szeretnénk megvilágítani a Szentírás által, ez utóbbi jobb megismerésével együtt, kiemelve egyúttal Kalotaszeg keresztényi és szellemi értékeit is (templomok, tájak, reprezentatív épületek, Istent dicsőítő irodalmi alkotások, stb). Ugyanakkor, mivel az *Igemagyarozatok a szerkesztő és a szerzők személyes meglátását tükrözik*, bizonyos tekintetben különbözhetnek egyik vagy másik történelmi Egyház vagy egyéb felekezetek álláspontjától.

Bármikor szeretettel várjuk visszajelzéseiket, megjegyzéseiket és kérdéseiket telefonhívás, SMS, e-mail avagy postai levél útján, a fenti címen. Levél esetén a borítékra kérjük írják rá:

Kalotaszeg Reménye

Ha másképpen nem jelöljük, akkor a Bibliai idézetek a *Károli Gáspár* fordításból valók.